

TS • >

TIJDSCHRIFT VOOR TIJDSCHRIFTSTUDIES

MMI #9

Sport is voor de slimmen: de ontvangst van *Hard gras* in dag- en weekbladen.

MARTIN BRESTER

Lange tijd leken sport en literatuur een onmogelijke combinatie te vormen, maar sinds enige jaren is daar verandering in gekomen. Een kentering waaraan vooral het 'voetbaltijdschrift voor lezers' *Hard gras* een belangrijke bijdrage heeft geleverd. Maar hoe hoog is het literaire gehalte van dit tijdschrift? Een onderzoek naar *Hard gras*, de *dark room* van de literatuur.

Gerard Reve heeft rond 1970 een ontmoeting met Nico Scheepmaker, de grondlegger van de Nederlandse sportliteratuur. 'Mijn vingers jeuken om eens een "jongensboek" te schrijven', vertelt Reve hem. 'Iets in de trant van *De Club van Zessen Klaar!*, over een mooie engelachtige jongen die de aanboden ster wordt in een voetbalclubje, en wat die jongen dan allemaal beleeft, met een jeugdleader, met zijn kameraadjes in het jeugdelftal et cetera.'

Reve heeft *De Club van Zessen Klaar!* nooit geschreven. En het is niet waarschijnlijk dat het ooit nog zal gebeuren. Scheepmaker vraagt zich in zijn boek *Cruijff, Hendrik Johannes, fenomeen* (1997) af welke schrijver behalve Reve dan wél in staat zou zijn om eens een sportboek te schrijven. 'Wie schrijft vandaag de dag nog een boek over een jongen die de beste voetballer ter wereld wordt genoemd, die op het juiste moment op aarde verscheen om maximaal profijt te trekken van zijn capaciteiten? Jan Wolkers? Ik heb hem die laatste zinnen voorgelegd, en hem gevraagd of hij, als fervent Ajacied geen roman zou willen schrijven met Johan Cruijff, of een Johan Cruijff-achtige figuur, als hoofdpersoon. Zoals het een goed romancier betaamt, zag hij meteen de mogelijkheid om zijn eigen situatie in die van een Johan Cruijff-achtige hoofdfiguur over te gieten. "Ik zou dat beslist wel willen doen", zei hij, "alleen zou ik het denk ik wel in een andere tijd laten spelen. Cruijffs vader had toch een groentewinkel hè? Nou, mijn vader had in Oegstgeest een kruidenierswinkel, dus dat komt aardig overeen. Alleen: ik wilde graag voetballen, maar ik mocht het niet. Ik kon ook ontzettend hard lopen, ik heb eens de 100 meter zonder oefening in 10,3 gelopen, maar ik mocht niet aan sport doen, daarom ben ik maar in de kunst gegaan. Als ik dus zo'n boek zou schrijven, zou ik dat er allemaal ook wel in betrekken...'"

Ook dit boek is – helaas – nooit geschreven. Wat heeft Reve en Wolkers ervan weerhouden zich te wagen aan een roman over sport? Waarom is er tot een jaar of tien geleden in de Nederlandse literatuur maar weinig over sport geschreven en hebben ook literatuurwetenschappers het geen onderwerp gevonden om zich mee bezig te houden? Alleen binnen de sociologie zijn enige pogingen gedaan. In zijn dissertatie *Verborgene competitie* (1994) geeft socioloog Maarten van Bottenburg een verklaring voor de terughoudende houding van (sociale) wetenschappers ten opzichte van sport: 'De sociale wetenschapper die zich met sport bezighoudt, is volgens de Franse socioloog